

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÖPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

Égés óra . . . 10 frt.
Félév . . . 5 frt.
Negyedév . . . 2 frt 50 kr.
Egy óra . . . 1 frt.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatásban a debreczeni *reszenyomdában*, a tanár Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
öt hasabos petitior 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói iródban. — Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadóhivatásban, a lap szociális részébe tartozó közlemények a szerkesztőség iródban a városháza épülete alatt (Rozsator) czimezőndők.

A Debreczeni E. eredeti táviratai.

Bukarest, máj. 9. Widdinből Kalafatra a török golyók igen kevés kárt tettek. — A képviselők egy tegnapi napon tartott magán értekezleten elhatározták, hogy a mai ülésen indítványt tesznek Romániának királyságáig proklamálása tárgyában, s azt nyomban fogja követni a Román királyság részéről a hadüzenet Törökországnak.

Rusztuk, május 9. A török hadi parancsnokság később teljesítő kárterítési kötelezettség mellett a dunai török flotta által minden a rayonban levő hajót elfoglatott hogy az oroszoknak a hidak előállítására ne álljanak hajók rendelkezésére.

A n. é. közönséghez.

Senki nem fogja kétségbe vonni, hogy a közvetlen szomszédságunkban megindult véres dráma.

Az orosz-török háború

talán kit sem érdekelhet oly közelről, mint épen bemutint magyarokat kiknek határain áthatallászik a hadi-akadémiánk vészjelző dörgése, s a lok legdrágább érdekeinket látjuk kockázatva a keleten megindult harc által, s aggódva tekintünk az események elé, melyek irányadóknak leendnek a monarchiánk által követendő magatartásra nézve.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy ma, minden magyar honfi főfigyelme az öngyenge fordító fontos belügyi kérdések mellett, legkiválóbban a harcter felé fordul, s léhas aggodalommal várják az onnan érkező kedvező és kedvezőtlen híreket.

Nem léha kíváncsiság, hanem teljesen indokolt tudni vágyás az, amelylyel a hazai események leolvasását léhas figyelemmel kísérik, s az t léhaszük igen kedves, és a léhaszélésebb körben méltánylást érdemlő szolgálatot tettünk a nemes város és vidéke n. é. közönségének akkor, a midőn igen tetemes anyagi áldozatokkal gondoskodtunk arról, hogy lapunk a harcter és más egyéb kiváló fontosságu európai események

eredeti táviratokban

városunkra és vidékeire nézve minden más, akár magyar, akár külföldi hírlapot egy 24 órával megelőzve, közölhesse.

Szerencsések vagyunk ugyanis tudathatni a nagy, közönséggel, hogy a „Debreczeni Ellenőr” máj 9. napján fogva vasárnapot kivéve minden nap este 6 órakor (pénteken rendkívüli sürgénykiadásban) már hozni fogja azon eredeti harcter táviratokat, a melyek a pesti lapokból csak más nap reggel és délután olvashatók.

Ez intézkedésünket nagy anyagi áldozattal egyenesen a helybeli és közeli vidéki n. é. hírlapírók közönségének érdekében tettük, s viszonzásul nem kívánunk, illetőleg nem kérünk egyebet, — mint hogy a nemes város és vidéke n. é. közönsége e téren igyekezősünkben, áldozatkész

ségünkben és buzgalmunkban az által legyen kegyes bennünket támogatni, hogy minél többen lépjenek be előfizetőink sorába.

Azt hiszszük, hogy lapunknak, — mely ezentúl mindennap, minden más lapnál egy 24 órával előbb fogja közölni, a harcter és egyéb fontos eseményeket, — nem szükséges tovább fejtegetni e tekintetbeni előnyeit, s ha ehhez hozzá tesszük még, hogy rendkívüli események bekövetkezéssel nem fogjuk megvárni lapunk rendes esti megjelenési idejét, hanem

rendkívüli sürgénykiadás

rendezünk, ezzel elmondottuk azt, a mit a n. é. hírlapírók közönségének érdekében, azon indokolt reményben fogunk cselekedni, hogy e törekvéseink kelőleg méltányoltatván, lapunk pártolói minél nagyobb számban való előfizetéssel fognak hozzá járulni azon tetemes kiadásaink némi visszapótlásához, melyeket ez alkalomból, ha feladatunknak, önjunk szerint megakarunk felelni, magunktól előadni lehetetlen.

Tudatjuk ezenkívül n. é. olvasóinknak, hogy szerencsések voltunk lapunk számára több a publicisták téren országos tekintélynek örvendő férfiak közreműködését biztosítani, kiknek ígérteit bírjuk, hogy a lapos és a fővárosban is figyelmet keltsen vezércikkeikben minél gyakrabban fog gyönyörködhemi a n. é. közönség.

Végül megemlítjük, hogy most folyó „Tárczánk” néhány nap alatt befejeztében, a remek tollal írt széles körben ismeretes Dr. Heiszler József uról, a sárospataki főiskola egykori nagy hírű tanárától fogunk megkezdni történeti elbeszéléseket, melyek „A multak árnyai” cím alatt, miután „Tárczánk”-ban közöltettek, külön kiadásban is napvilágot fognak látni. Ez elbeszélések tárgyát mind a magyar történelemből merítvük, — s azok a történeti hűség mellett a legragyogóbb fantáziával vannak feldolgozva. Egyelőre három elbeszélést szereztünk meg, s ezek ezmei

Az ifju fejedelem, Dárius kincse és Báthory Erzsébet.

Egy szóval nem csak kül- és belpolitikai, hanem minden más egyébként tekintetben teljes igyekezetünket oda irányoztuk, hogy lapunk beltartalmát a lehető legértékesebb s legérdekesebb s vonzóbbá tegyük, s a midőn ezen igéretünk bevalósására minden erőnkkel felhasználjuk, s tetemes anyagi áldozatoktól sem riadunk vissza, még egyszer kérjük a nemes város és közeli vidéke n. é. közönségének minél tömegesebb pártolását, mert csak ez teheti lehetővé, hogy lapunk érdekében kitartóan képesítve legyünk igyekezetünk anyagi eszközökkel is kelőleg támogatni.

Ezen előadott több rendbeli intézkedéseink alapján, hogy a több oldalról hozzánk intézett felhívásoknak eleget tegyünk ezen

Rendkívüli előfizetést

nyitunk a „Debreczeni Ellenőrre.” Elfogadjunk előfizetéseket a háború tartama alatt a fő bármely napjától számítva.

1 óra	1 frttal.
2 óra	1 frt 80 krral.
3 óra	2 frt 50 krral.
6 óra	5 frt.

Előfizetheti helyben Kutasi Imre ur nyomdájában, továbbá Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, s Steiner Samuél főosztályvezetésében, s vidéken, postautalvánnyal minden posta hivatalnál. Kelt Debreczen, 1877. máj. hó 9.

A „Debreczeni Ellenőr” szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Anglia válasza.

(=) Goreskoff ismeretes körlevélre, melyet a háború kitörésekor bocsátott ki, Anglia, mint az lapunk tegnapi számának délutáni postájából olvasható volt, megadta válaszáat. E válasz valóban méltó Angliához, s az az összes európai független és elfogulatlan sajtó közletszével, helyesléssel találkozik. Nem felelnek ugyan ma még előtünk ezen válasznak szó szerinti szövege, de bár ne tartalmazzon is az többet, mint a menyai a távirati kivonatban közöltetett, senki nem fogja kétségbe vonhatni e fontos és nevezetes okmányának jelentőségét.

Nem egyszer elmondottuk már, hogy ezen háború előidézésében, vagy jobban mondva abban, hogy a háború megindíthatott, a muszka hatalom és birtokvágyon kívül óriási része van az európai nagy hatalmak erélytelenségének, habozásának, a melylyel a háború kitörését megelőzőleg viselkedtek azon fontos kérdéssel, melynek eldöntése ma a fegyverek élére bízott. — És itt nem lehet kivétel tenni. — hibát, sőt többet mondunk vétek mulasztást követtek el egyaránt a bécsi, párisi, berlini és st. jamei kabinetek, — mert az ő titelles belenyugvásuk mellett nőtte ki magát a muszka gőg, elbábkodás és terjeszkedési vágy odáig, hogy a humanitás jobb sorsra érdemes köpenyegébe burkolva, — az ágyuk dörgeje közt, a szomszéd nemzet vértől párolgó harmezőkön keressen annak kielégítést.

Hát nem egy egész évig folytak-e a diplomáciai tanácskozások, konferenciák, s jegyzőkönyv aláírások, — hát nem elég eklatánsul beavatkoztak-e a párisi szerződést garantáló hatalmak épen ezen szerződés pontjai ellenére Törökországban belügyeibe, — hát nem megteette-e Törökország, illetve a porta, hogy a jó béke kedvéért tul tette a minden oroszok ezárján, — s alkotmányt adott népének, — míg a boldog Oroszország még boldogabb lakosai még ma is, — és ugyan kitudja meddig? — a vasab-soluti-mus kancsuka ítései alatt nyögnek.

Es ugyan mi lett minden konferenciázasnak, protokollumnak, alkotmány-reformnak a vége? Hát semmi egyéb, mint az, a mit e lapok hasábjain, oly sokszor, oly határozottan hangsúlyoztunk, — hagyta a muszka a konferenciát, protokollumot szépen a faképnél, s a török alkotmányra meg azt gondolta, hogy nem lehet jó az olyan alkotmány Törökországban, a melynek SS-ait nem a muszka czár diktálta, — és szépen kibőjtölték a telet, s a mint kitavaszodott, fűgét mutatott a béke ezárja Európának, s isten nevében átkelt a Pruthon,

hogy arcolt csapjon minden népjogot, lábball tiporja mindazt, a mit a nemzetközi szerződések szentté és sérthetetlené nyilvánítottak.

Aból a mi ma történik, teljesen bebizonyítható az, hogy ennek a háborúnak még azon esetben is megkellett volna történni, ha a porta elefedkezve méltóságáról, elefedkezve azon souverain jogokról, melyekkel 1856-ban, midőn az európai államok sorába felvétetett, felruházott, bajlándó lett volna ellogadni a conferentia lealkó feltételeit. Csak az a szomorú, hogy ezt az európai hatalmak diplomatai vagy nem tudták, vagy nem akarták tudni, mert hiszen ezek egytől egyik feltétlenül hozzájárultak Oroszország által propositiói támogatásához.

Es épen azért, mert e bűnök mind elkövetettek, és mert ezekben Angliának egy cseppel sem volt kevesebb része, mint a többi nagyhatalmak kabineteinek, — épen azért tartjuk mi rendkívül jelentőségteljesnek, követezőnyekben fontosnak, Lord Derby válaszáat az orosz körjegyzékre, melyet e hó 6-án adott át Lord Buchanan Bécsben gróf Andrássy Gyula külügyérünknek.

Mert az előttünk kivonatban tekvő okirat azt mutatja, hogy Anglia szakított azon erélytelen külpolitikával, melynek oly nagy része volt a jelen állapotok előidézésében, mely külpolitika nem birt sem elég bátorsággal, sem elég erélyvel arra nézve, hogy védelme tudjon kelni az európai nagyhatalmak által aláírt szerződésben garantizott jogoknak, s visszavezeti a keleti kérdést ismét azon talajra, a melyről azt soha nem is lett volna szabad lejszoritani.

Tehát mégis csak számít valamit az a párisi szerződés, tehát nem tétett az a Goreskoff ur két szép szemekedvért a lomtárba úgy, hogy annak el-sárgult lapjai éhes egérkének szolgáljanak lakmározásul? Igenis úgy látszik számítani, mert lord Derby hivatkozik arra válaszában, és szemé elébe tartja azon szerződést az orosz cancellárnak, melynek szétépett foszlányait a kozák lánd-zsák hegyére szurva hurezolták át a Pruth habjain.

Ha Anglia, és vele együtt a leginkább érdekelt Ausztria-Magyarország annak idején határozottan kimondják, hogy a párisi szerződés megsértését semmi szín alatt nem tűrik meg, bizonyosan gondolkodóba esett volna a muszka diplomácia, mielőtt a töröknek oda merte volna dobni azon keztyűt, mely után nem csak a porta, hanem Anglia és monarchiánk is lefogtak volna hajolni.

Az angol válasz úgy látszik jeladás arra, hogy jó lesz, és ideje lesz letérni a helytelen utról minden európai hatalomnak a keleti kérdés felfogásában és elbírálásában, s épen ezért szívünkkel üdvözöljük annak minden sorát, minden betűjét.

A válasz komoly, messze kibátó, sőt egyenesen vádoló nyilatkozatokat tartalmaz, s azon kormány, mely egy más nagy hatalommal szemben ily határozott hangon meg beszél, — bizonyosan tisztában van teljesen a köteleességek, a teendők felől, — s ha valaki Anglia jövő magatartását még ma is a famozus semlegességi nyilatkozat után itéli meg, az ne foglalozzék a politikával, — mert bizony édes keveset érthet ahöz.

— Pestmegyének a kiegyezés tárgyábani kérvénye, Veszprémmegyének bizottsági közgyűlése által tudomásul vétetett.

— A horvath képviselők — mint a zágrábi „Obzor”-nak Budapestrol távirják, ezután nem interpellálják a magyar kormányt a keleti ügyben, ezt csak később, a háború folyamában akarják tenni. Hiában is interpellálnak, a kormány az ő szép szemekéért a horvát uraknak sem mondatna többet annál ezután, mint a menyit az eddigi interpellációkra már válaszolt.

— Az osztrák-magyar monarchia semlegességi nyilatkozata, hasonló érte mi legfelsőbb elhatározások alapján, mindkét kormány részéről k bocsátandó mi isteri rendelkezéssel fog történni, mely rendelék közrebeszítésének időpontja azonban még meghatározva nincsen.

— Romániában az orosz a titkos rendőrséget és a postai közlekedés ellenőrzését a fekete cabinet (cabinet noir) az abszolút kormányzati rendszer ezen drága göngyölt már meghonosította. Talán ezen intézmények is az orosz-román conventióban vannak kikötte?

— Lövéd hírek. — Bibornokoknak a legközelebb tartandó pápai consistoriumban Ausztria részére a bécsi és salzburgi érsekek fognak kinevezettni. A magyar clerusból senki sem fog ez idő szerint bibornoki fővetet nyerni. — Bisma-ck herceg eredeti ebocsátási kérvényeire, mely azon szöveggel van ellátva: „Soha! Wilmos”, s mely a berlini államügyesség levélárában van letéve, egy angol, ki autographiákkal utzikodik, 75.000 marcol ajánlott. Hasonló választ vett az angol is ajánlatára, azaz „Soha!” — Ujvidékről a „P. Lloyd” azon meglepő hírt veszi, — hogy ott Derra nevű ház-és földbírókos a sétányának egy félreeső helyén, a melynek közelében pedig katonai zenekar játszott, és nagy közönség volt összegyűlekezve, feaves nappal ismeretlenek által kirabolattott.

A háború.

(=) A harcter legújabb híreket, mint az lapunk honokán olvasható, máj 9. napján eredeti táviratokban veszik t. olvasóink, s így e napban ezentúl nem annyira a legújabb híreket, mint a már közölt hírek magyarázására és tárgyalására fogunk inkább szorítkozni.

Egy ma éjeli 11 órakor vett eredeti sürgényünk szerint, mely Bukarestből van keelve, — a törökök Widdinből bombázták Kalafatra, hova pár nap előtt a harcász kedvet kapott oláh katonaság ismét bevonult. E szerint tehát most már mint ténylegesen hadat viselő fél áll szemben a porta a vazzul Romániával. A törökök bombázásait a Kalafatban levő román tüzérség viszonozta.

Sz. Pétervárról ugyancsak ma éjeli vettük a sürgényt, hogy oda Sándor czár tegnap megérkezett. A muszka főváros — ter mézetesen a legmagasabb parancsa önkéntes kiváltság fenyájában uszott, s a kancsuka-hoz szoktatott jó orosz nép örmirivalgásokkal üdvözölte a fehér czár, ki fakat és testvéreket hurcolta egy perit, — igazságtalan háború verpsádjára.

Az ázsiai harcterén a törökök Erzenutól (északfelé) Saganghig körül összpontosították főerejüket, s valószínűleg ide vonult vissza a Tsurukucs — tengerpárti város helysége is, a midől azt lehet következtetni, hogy az orosz Rionhadtest, mely a török határtól a Kankuzuban (Potitól) nem messze) északra fekvő Rion folyótól veszi elnevezését, előnyomonan lehet dél felé.

Tsurukucs Batumon felül a Fekete tenger partján fekszik. Legvanál hol a törökök elváltak sánczóva, e sánczokból a Rion hadtest által kizavartattak, Legwa is közel fekszik a Fekete tengerhez.

Az angol kabinet válaszára ugy hírlík, hogy az orosz diplomatáknak az

tunk, halgatva kísértem a kocsi, és távolról kívántam neki hidenen jó-ét, a nélkül hogy egy lépést tettem volna kezét megfogni, pedig elhatároztam, hogy e bcsuvelét köztünk az utolsó leand.

Az éj legnagyobb részét levcírissal töltöttem. — Egy Janehoz szált, megvallom benne irántai szerelmemet, elmondván, hogy utóbbi durva magamvelelete is annak következménye volt, végül biztosítván, hogy ha szerelmem nála viszonzásra nem talál, elhatároztam soha többé utjába nem állani. — Nagybátyának is irtam röviden, megköszönvén neki, mi által eddig érdekében és érettem tett, jövőre azonban minden támogatást hidenen visszautasítottam, mivel elhatároztam jövemet saját erőmmel alapítani meg. — Lord Callonbynak kimertőn irtam, elmondván neki ismeretségünk egész történetét, és hibáztatam őt, hogy engem oly reményekre bízott, melyeknek teljesítése sohasem volt komoly szándoka, s hogy ezzel engem vesztélybe döntött.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tiszta je.

Lorrequer Henri vallomásai.

— Angol regény. —

XXI. Fejezet.

(Folytatás.)

A legelső alkalommal, hogy nagybátyámat külön foghattam, kérdeztem, hogy Guy megérkezett-e vele. E körülmény rám nézve igen fontos volt, — s feleletet szívszorongva vártam.

„Guy? nem! — még nincs itt. Tudnod kell keves Henryn, hogy Guy itten nem tett oly nagy elmozdítást, mint kívántam volna. Köztünk minden igen tisztában van. Callonby igen jól viselte magát, s én részéről semmi akadályt nem gördítettem az utba, mindennek daczára, tudja isten, miért nem Guy nem boldogult, és az úgy —

„Kérem, hogy áll most? van önnek reménye renbe hozni?”

„Igen Henry, a te segélyeddel — gondolom, sokat kibívtünk.”

„Oh, mindenesetre számítsanak rám” — mondtam oly keserűséggel, mely nagybátyámnak mindenesetre feltűnt volna, ha e percben figyelmét Lady Callonby nem vette volna igénybe.

„Mit tettem én? micsoda bünt követtem el születésem előtt, hogy mindennemű tervemnek, szándékunknak füstbe kell menni?”

Hat nem elég már csak az, hogy bátyám, ki ahig pár hónappal idősebb mint én, gazdag és en szegény vagyok, tisztelt és cizmekelt felruházott, én ism-reven vagyok? Hát az életben örökösen előjogi leszek feletten? vagy a szív legszentebb érzelméi is alá vannak vetve az első-zúttósági jognak?”

„Sir Guy minő kedves öreg ur — mondá Lady Catherine megzavarva szomorú gondolataimat és mily udvarias, valóságos udvarol Lady Jane uak.

Es valóban úgy volt. — A nap hátralévő része kínos és fájdalmas volt rám nézve. Szándékossal — Münchenből távozni felhagytam, magam sem tudom miért. — Érzém, hogy re-

mék még most is, a mikor már nincs mit remélni, s tovább maradásomnak más eredménye nem leend mint a tekintélyes bizonyosság, hogy sorom csalódás. Ha ő Guy-t valóban szereti, akkor további hódolatimnak csak szerencsétlenebbé tesznek, ha pedig nem szereti, minő kilátásnak lehetnek arra nézve, hogy oly büszke család mint a Callonbyak megengedjen, hogy leányuk hajlamból oly emberhez ferjhez menjen, kinek szerelmén kívül semmije sincs.

E kérdésre nézve csak egy válasz létezett, s a végre volt bátorságom azt magam ellenében kimondani. — Hát Callonbyék csak azért tettek engem tüntető figyelmű tárgyává? S azért tértek el irányomban a megszokott kerékvágástól, hogy rajtam jogtalanúságot kovessenek el? Csak tudnám biztosan, hogy ez csak egy következetes játék volt, melyet velem leereszkedőleg űztek, hogy a bátyámmal összeköttetést előkészítsék! Ősak e tekintetben kételyeimet eloszlatnám! Minő boszút lehelő fenyegetéseket morgogtam ez este, már nem emlékszem, mert épen e criticus percekben lettem felszólítva, hogy a társasággal a királyi palotba menjek.

Felzattott kedélyállapotom rossz előkészület volt a királyi ebéd szigorú etiketteje-

hez, de mégis szerencsésen tustem rajta s a király személyesen megnyugtatót a mult éj tévedéseire vonatkozó czélzásaival e pontra nézve.

En Lady Jane mellett ültem s rézint sértett büszkeségből rézint mert azon meggyőződés, hogy rám nézve mindennek vége, mind nagyobb erőt vett rajtam, össze vissza fecsegtet minden, nem is ügyelve reá. Minő sikert vártam a játéktól, nem tudom, de azt igen, hogy azon kint, mibe ez nekem került, soha el nem fogom felejtani. Egy elégtelen meg is lett, ő sörte ezerte magát, és több-sör fordult másik szomszédjához, hogy a közönség hangot ne hallja, melyel azon tárgyakról beszéltem, mik szívetem e percében is kitörőn szorított össze. Azonban oly elkecseregett hangulatban valék, hogy e mozdulatait is kő-keteriának tulajdonítottam, s azon meggyőződésben valék, hogy eddigi minden kedvezése, minden felháborítása irányomban arra szolgál, hogy hűségének hizelegén, s hódítássalnak jegyzékét egy új nével szaporítam.

Minél jobban erőt vett rajtam e gondolat annál sértőbbé lett magamvelelete irányában, s végre nem is szótunk egymáshoz, s a mint ebéd végeztével a királyi lakból távoz-

a pacificatio lényeges orosz invasio a nehézsége a keresztények helyzetegja. Az orosz kormányben van a párisi szerződésével a porta integritátartása iránt. — Midőn ére járt el, elvált az enró. — valamint azon szabálytól innepélyesen helyeseltetkezmenyei beláthatatormány nem helyeselteti az azon nyilatkozatát, g eljárása Anglia és a többében tekszik.

áj. 7. A „Polit. Corr.”ból: A törökök tegnap maadták Beket várost és a basibozukok már több biokirándulásokat tettek több órai bombázás alatt s a kikötőben és a Jul s a több hajó fenékrefu- zt angol hajók is voltak. — A tegnap bombázott tetlen egy embernyi ör.

E. eredeti táviratai. dropol. máj. 8. Az és Legwa felé kémszen- muhcestási magasla- törökök elvonultak Tsu- ret a török flotta vé-

tervár. máj. 8. Az orrespondenz azt jegyzi a körjegyzékre adott titott aggodalmi alap- szeg Szerbia semleges- szteletben fogja tartani. tinápoly. máj. 8. az elibe pár nap mulva oratoriumról szólo tör-

nedve biztosit minden

el.

görcsökben yomor, mell és llanak. kr. a haszná-

észnél. Ezer- Günsfeld gyógy- in Gaszner ur

közgyűlésé- lék minden al a 4, 5 és s 1-ső nap- za 3-ik sz. —

óság.

hogy Ra- zett ur nincs szközöljön. hay-ház Deb-

tel: estvére.

mben. 1877.

